

2015-10-12

Dnr: VR2015/75

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar angående
Betänkandet Vågar till ett effektivare miljöarbete (SOU 2015:75), Dnr
M2015/1539/S

Göteborgs universitet har valt att, genom Göteborgs miljövetenskapliga centrum, GMV, kommunicera utredningen med ett 15-tal forskare, som bedriver forskning inom rapportens område, samt ett antal andra medarbetare.

Flera forskare har svarat muntligen att de har möjlighet att påverka miljöarbetet genom publikationer hos bland annat Naturvårdsverket. Ingen av forskarna har lämnat skriftligt yttrande.

Marie Emanuelsson, handläggare vid Fakultetskansliet för naturvetenskap och Ludde Edgren, enhetschef vid Forsknings- och innovationskontoret har lämnat ett skriftligt svar, som får gälla som universitetets remissvar.

På uppdrag

Ulf Andersson

Naturvetenskapliga fakulteten och Forsknings- och innovationskontoret vill poängtera att utredningen inte analyserat konsekvenserna av ett förändrat uppdrag för Formas, dels för universitet och högskolor, dels för forskningsfinansieringslandskapet som helhet.

Därför föreslår Naturvetenskapliga fakulteten och Forsknings- och innovationskontoret att förändringen av Formas uppdrag inväntar en ordentlig konsekvensanalys där landets universitet och högskolor får delta.

Motivering

Tillgängliggörande/nyttiggörande

Utredningen beskriver universitetens och högskolornas uppgift när det gäller tillgängliggörande av forskning under ett mycket kort avsnitt (9.1.1, s. 274). I avsnittet nämns att innovationskontoren är servicefunktion till stöd för kommersialisering. Detta är en allt för begränsad beskrivning. Förutom att lärosätena spelar en nyckelroll i tillgängliggörande och nyttiggörande av forskningsresultat i och med sin omfattande samverkan med omgivande samhälle, har innovationskontoren en bredare roll. Som det står i propositionen *Forskning och innovation* (Prop. 2012/13:30; s 130): "Innovationskontoren stödjer forskare och ibland också studenter som vill nyttiggöra forskningsbaserad kunskap." Forsknings- och innovationskontoret vid Göteborgs universitet stödjer utvecklingen av kompletta akademiska miljöer, där en växelverkan mellan forskning, utbildning och samverkan stärker forskningen och utbildningen och säkerställer att resultaten kommer samhället till nytta.

Eftersom utredningen inte behandlar universitets och högskolors nyttiggörande av forskning på ett rättvist sätt och en konsekvensanalys för högskolesektorn saknas, kan förslaget (11.6, s. 382-383) att ge Formas ett utökat uppdrag att arbeta med tillgängliggörande inte bedömas.

Utvärdering av tillämpad och ny forskning inom miljöområdet

Utredningen föreslår att Formas ska få i uppdrag att utvärdera tillämpad och ny forskning inom miljöområdet för att tillgängliggöra forskningsresultat. Resultaten från utvärderingen ska kunna användas för att identifiera områden där relevant praktisk forskning saknas. Omfattande utvärderingsverksamhet, formulering av forskningsbehov och forskningsfinansiering samlas då i samma myndighet.

Sammantaget innebär detta att Formas får en annan roll som forskningsfinansiär. Processen för att analysera och identifiera forskningsbehov påverkas (11.6.2, s. 385). Utredningen har dock inte gjort någon konsekvensanalys av detta, varken för universitet och

högskolor eller för övriga forskningsfinansierande aktörer.

Naturvetenskapliga fakulteten och Forsknings- och innovationskontoret vill uttrycka en oro för att inriktningen på miljöforskningen kommer att styras hårdare. Forskarsamhället, som har god inblick i de aktuella kunskaps- och forskningsläget, riskerar också att bli mindre involverad i identifiering av forskningsbehov.

Det finns dessutom en oro för att det arbete, i form av insamlat underlag, som krävs för utvärderingen delvis kommer att landa på universitet och högskolor, antingen på forskarna/lärarna eller inom administrationen. Som exempel har Formas senaste regeringsuppdrag (t.ex. analys av finansieringen av forskningen inom Formas ansvarsområden, M2014/1847/Mm, samt kartläggning och analys av forskning för Giffri miljö, M2014/1594/Ke) inneburit extra arbete för universitet och högskolor. En analys av konsekvenserna och merkostnaderna för högskolesektorn saknas i utredningen.

Samhällsövergripande utvärdering av effekterna av miljöarbetet

Formas har idag tre ansvarsområden: miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Utredningen föreslår att Formas ska få i uppdrag att genomföra samhällsövergripande utvärdering inom miljöområdet. Betänkandet saknar dock en analys av vilka konsekvenser det får för Formas ansvarsområden, dels för miljöområdet där Formas får en omfattande utvärderingsverksamhet, dels för de två andra ansvarsområdena där motsvarande uppdrag saknas.

1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1024) med instruktion för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (s. 42-43)

Förslaget till ändring i förordningen är inte genomarbetat. Förslaget innehåller bara tillägg av paragrafer, som motsvarar utredningens förslag, trots att Formas nuvarande uppgifter (2§ i förordningen) omfattar utvärdering, nyttiggörande och kommunikation om forskningsresultat. Förhållandena mellan nuvarande och föreslagna uppgifter, samt mellan nuvarande organisation med Forskarrådet och tillägget av ett beslutande råd utreds inte tillräckligt och behandlas inte i förslaget till ändrad förordning.